

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás
Vyšlo: 10.12.2002
Číslo: Ročník 12 (2002). číslo 4
Sekce: Knihovníci, čtenáři políbení múzou
Název článku: Knihovnické vzpomínky
Autor: Jaroslav Suchý
Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=102>

Knihovnické vzpomínky

Jaroslav Suchý

Kapitola druhá

Květen 1945 zavoněl šeříkem a mírem. Už v gumovce jsem se seznámil s mládenci – odbojáři. V revolučním květnu obsadili kanceláře Kuratoria mládeže v Palackého třídě. Vešla se sem i redakce nově vzniklého týdeníku Jiráskův kraj, jehož redaktorem z pověření Okresního národního výboru jsem se stal já. Do Městské knihovny jsem se nevrátil. Ale i redaktorování jsem přijal jen s podmínkou, že až se otevrou vysoké školy, mohu jít studovat.

Možností pro mladé lidi se naskýtalo tenkrát moc. Hned po příchodu do Prahy mě pozval k sobě do bytu v Krakovské ulici kamarád ze studentského spolku Bor Jaroslav Čmelík z Bělovse, zvaný Čmelda, v té době zastávající významné místo na ministerstvu spravedlnosti. Rozložil přede mnou na stole četné české časopisy a noviny, ať si vyberu, v které redakci chci pracovat. Těžko se mi odříkalo, ale já tolik toužil a už tolik let toužil studovat! Pravda, když jsem potom chodil staropražskými uličkami a v duchu skloňoval rab, raba, rabu, staroslověnštinu, nejednou jsem na Čmeldu zavzpomínal.

Ale touha po studiu trvala. Na radu náchodského profesora Jiřího Propilka dal jsem se zapsat na Filozofickou fakultu Karlovy univerzity. Rozmluvil mi malířskou Akademii, ať se věnuji výtvarné výchově. Jenže podle mých informací bych si musel zvolit jako druhý předmět matematiku nebo fyziku. Na ty jsem si netroufl a volil jsem český jazyk skýtající rozhled po literatuře plus filozofii jako druhý předmět. Vzpomněl jsem si na staré latinské úsloví: Filozofie – matka všech umění a věd – co jiného je než vynález bohů.

Moje touha po studování nepramenila jen z tužby něco nového se dovědět, ale i umět se rozhlížet a jednat. Jak moc mě poučil profesor Albert Pražák! Ohlásil přednášku o národním obrození a já se těšil na Jungmanna, Tyla, Máchu. Jenže Pražák začal ze široka, co to bylo národní obrození a co kdo o něm soudí. Toto téma mu vydrželo po čtyři roky, co jsem v Praze studoval. Na Jungmanna a ty další došlo, když jsem se studiem na fakultě končil. Odnášel jsem si poučení, jak velká je věda a jak se musí člověk do ní hluboko ponořit, aby něco kloudného vymyslel a mohl říci.

Druhé poučení mi poskytl profesor Vladimír Šmilauer svým výkladem české mluvnice. Řeklo by se: předmět málo záživný. Omyl! My se na Šmilauera vždycky těšili. Dokládal gramatické zásady a poučky takovými texty, příklady, že v posluchárně panovala báječná nálada. Poučky se snáze zapamatovaly. Škola hrou.

A do třetice: profesor, tehdy docent Jan Patočka. Přednášel nám antickou filozofii. Ne všemu jsme jako začátečníci rozuměli. Také bylo potřeba bedlivě mu naslouchat. Byl hluboko ponořen do látky, kterou vykládal. Dal se jí unést. Zčistajasna zvýšil hlas, nejčastěji, když mu bylo vyslovit jméno filozofa, kterého miloval, kupříkladu Platona. Někdy sebou posluchači až trhli, když toto jméno hlasitě zaznělo. Dr. Patočka nám nejen hodně svým výkladem dal, ale skýtal také příklad člověka duchem velkého, zjevně čestného, kterému se věří.

Nás posluchačů bylo po květnu 1945 hodně. Vždyť tolik let byly vysoké školy zavřeny! Velká posluchárna na filozofii kolikrát ani při seminářích nestačila. A ten strach z vyvolání při tomhle počtu žáků! Těšila přítomnost krajanů. Drželi jsme si místa. Sedával jsem s Járou Knittlem z Vrchovin a s

Pepou Kratochvílem z Velkého Poříčí. Obvykle pozdě, ale vždy s úsměvem přicházel Mirek Khun z Šonova. Mým spolužákem se stal i Náchodčan Pepa Škvorecký, třebaže je o tři roky mladší.

Otec mi za války zemřel a já jako student z chudých poměrů pobíral stipendium. Musel jsem si je však zasloužit. Prokazovat se dobrým prospěchem, skládat předepsaný počet kolokvijních zkoušek. Abych toho snáze dosáhl, dal jsem se zapsat také na knihovnické kurzy. Předpokládal jsem, že po náchodské knihovnické praxi zvládnou vše hladce. Dostal jsem se mezi posluchače různého studijního zaměření, ale také tady se objevil krajan, Boris Mědílek ze Studnice u Náchoda. S ním jsem prožil o jedněch prázdninách příjemnou brigádu v liberecké knihovně. Třídili jsme v jedné továrenské budově vědeckou literaturu, ponejvíce svaz z německých nakladatelství. Zajímavá práce, žel přišla vniveč. Po několika letech tyto sklady vědecké liberecké knihovny vyhořely.

Kupodivu knihovnictví dobře doplňovalo svět, který jsem si vymezil literární vědou, jazykovědou a filozofií. Znovu se mi vynořila kniha jako představitelka a vykladatelka mých zájmů: Ilias, bible, Goethův Faust, Pohádky Boženy Němcové, Ottův slovník naučný. V tomto světě mě lákalo pohybovat se a něco podnikat.

Když jsem v roce 1949 končil vysokoškolská studia a nabytí způsobilosti učit na středních školách, vyšly pokyny, že každý z nás absolventů má vzhledem k nedostatku učitelů v pohraničí nastoupit v pohraničních okresech. „Co budeš dělat?“ ptal se mne Pepa Škvorecký. On se přihlásil na broumovský okres, odtud je to kousek do Náchoda. Mě v Náchodě přemlouvali učitel Viktor Goliáš, předseda knihovnické rady, a učitel v.v. Václav Polák, správce čítárny, abych se vrátil do knihovnictví, že mně paní Ottová drží místo v Městské knihovně.

Nebylo však snadné přejít ze školství do kultury. Takové případy řešila meziministerská komise. Hlavní rozhodnutí jsem ovšem musel udělat sám: čím chci být. Zvítězilo knihovnictví.

Hned po složení poslední státní zkoušky jsem se oženil, už za války jsme si to s Alicí slíbili. Přes léto jsem si odbyl vojnu a čekal na vyřízení své žádosti o místo knihovníka v Náchodě. Ale radnice mlčela. Až jeden činitel na radnici, bývalý můj spolužák na gymnáziu, mi to vysvětlil: „Víš, je nám podezřelý, že s vysokoškolským vzděláním chceš zrovna do knihovny. Budoucnost kultury je na závodech. Co takhle závodní klub?“

Začal jsem shánět místo jinde. Ptal jsem se na fakultě docenta Drtiny z knihovnických kurzů, neví-li o něčem. Zapřemýšlel a pravil: „Bylo by místo v knihovně Poslanecké sněmovny, ale to vám nedoporučuji. Když zasedá parlament, musí být knihovník k dispozici kolikrát až do šesti večer.“ Často jsem si to připomněl, když jsem pak pobýval v náchodské knihovně do šesti a při besedách do pozdních hodin.

Knihovníkem v Náchodě jsem se stal po půlročním čekání v lednu 1950. Tenkrát se ještě neužívalo v městských knihovnách titulu ředitel. Když se tak seshora úředně stalo, moc lidí se – zvláště na radnici – mohlo usmát.

.....